

OD REDAKCJI

W przeciwieństwie do pozostałych, księga XVII Biblioteki Historycznej Diodora Sycylijskiego ma w pewnym sensie charakter monograficzny. Autor deklaruje co prawda, że przedstawi wydarzenia „od objęcia władzy królewskiej przez Aleksandra, przedstawiając zarówno historię życia tego króla aż po jego śmierć, jak i wydarzenia rozgrywające się równocześnie w znanych częściach zamieszkanego świata” (rozd. 1.2), to koncentruje się jednak na osobie Aleksandra Wielkiego i jego dokonaniach. W trakcie wyprawy Aleksandra na Wschód sytuację w Grecji pozostawia głęboko w tle, a o części zachodniej świata antycznego – Italii, Sycylii, Kartaginie – nie pisze w ogóle. Warto jednak podkreślić, że relacja Diodora z Agyrion to najwcześniejszy z zachowanych, i to niemal w całości, opis czynów Aleksandra w trakcie „dwunastu lat i siedmiu miesięcy (jego) panowania” (336-323, zob. rozdz. 117.5).

Nie wiemy z całą pewnością, z jakich źródeł Diodor korzystał. Inaczej niż w innych księgach, w tej przywołuje tylko jednego autora – Ajschinesa (zob. rozdz. 4.8), w kontekście zarzutów o przekupstwo stawianych Demostenesowi. Jednak dzięki pogłębionej *Quellenforschung*, zapoczątkowanej przed ponad stu pięćdziesięciu laty, większość badaczy przyjmuje, że w zasadniczym zarysie Diodor podąża za Klejtarchem z Aleksandrii, autorem Dziejów Aleksandra (FGrHist 137), dzieła opublikowanego krótko po śmierci króla, w czasach antycznych bardzo popularnego. Słusznie jednak podnosi się postulat, aby nie traktować sycylijskiego historyka jako zwykłego naśladowcy Klejtarcha. Wcześniej stawiany „zarzut, że Diodor był bezmyślnym kompilatorem dostępnych mu materiałów, uważa się dzisiaj za przesadzony, a jego twórczy wkład w kompozycję «Biblioteki» jest znacznie wyżej doceniany” (Böhme, s. 9).

W budowaniu chronologii wydarzeń Diodor dokonuje – jak w całym dziele – synchronizacji urzędników eponimicznych w Atenach (archontów) i Rzymie (konsulów) oraz rozgrywanych co cztery lata olimpiad. Powoduje to oczywiście czasami daleko idące rozbieżności, w księdze XVII pogłębione przez fakt, że Klejtarch posługiwał się chronologią liczoną według lat panowania królów macedońskich. Początek roku macedońskiego przypadał na październik, wyprzedzając w ten sposób rok attycki (lipiec) o dziewięć, a rzymski (styczeń) o trzy miesiące. W porównaniu z urzędowaniem archontów eponimicznych, Diodor datuje konsulaty rzymskie o trzy lub cztery (por. rozdz. 2.2: rok konsularny 338), a począwszy

od attyckiego roku 330/329 o dwa lub trzy lata wcześniej (por. rozdz. 62.1: rok konsularny 332). Ponieważ między rozdziałami 83. a 84. znajduje się w rękopisach spora luka, która obejmowała wydarzenia roku (attyckiego) 327/326, oznacza to, że w relacji Diodora brakuje, z dwunastu lat i siedmiu miesięcy panowania Aleksandra (rozd. 117.5), jednego roku.

Sylwester Dworacki